

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 04.03.2026
Sayı: 640

10/3886

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

ABD, İsrail ve İran arasında başlayan ve daha sonra Ortadoğu'ya yayılan savaşın ülkemizde tarım ve hayvancılık başta olmak üzere gıda fiyatları üzerindeki etkileriyle birlikte üreticilerimizin ve tüketicilerin yüksek fiyat artışları karşısında yaşayacakları sorunların ekonomik anlamda tüm yönleriyle araştırılarak, alınması gereken önlemlerin önceden belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM içtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin KOCAMAZ
Mersin Milletvekili

GEREKÇE

Açıklanan verilere göre ülke ekonomisi geçen yıl yüzde 3,6 oranında büyürken, tarım sektörü bu büyümeden nasibini alamamış ve izlenen yanlış tarım politikaları sonucu yüzde 8,8 oranında küçülmüştür.

Tarımda yaşanan bu küçülme, vatandaşlarımıza ve üreticilerimize son 24 yılın en kötü dönemlerinden birisini yaşatmıştır. Ülkemiz benzer bir durumu en son 2021 yılında ekonomik kriz sırasında yaşamamış ve o yıl tarım sektörü yüzde 8,9 oranında küçülmüştür. Yıllar sonra 2025 yılında da ülkemiz tarım sektöründe yeni bir krizle ve önemli bir daralmayla karşı karşıya kalmıştır. Tarlada ve bahçede girdi fiyatları artış, meyve, sebze ve gıda fiyatları almış başını gitmiştir. Artmayan tek şey üreticilerimizin kazançları olmuştur. Yüksek girdi maliyetleri karşısında destek politikaları yetersiz ve düşük kalmış, yeterince üretim planlaması yapılamamıştır.

Bütün bu olumsuzluklara bir de geçen yıl kuraklık ve zirai don olayları eklenmiştir. Böylece üreticiler zarar üstüne zarar etmiş, emeklerinin karşılığını alamamış, tarım sektöründe bütün umutlar 2026 yılına kalmıştır. Fakat ABD ve İsrail'in İran'a saldırması ve bununla birlikte Ortadoğu'da başlayan savaş, tarım sektöründe geçen yıl olduğu gibi yine bütün hesapları altüst etmiştir. Çiftçilerimiz, Ortadoğu'da yaşanan savaşla birlikte mazot, gübre, yem ve enerji, nakliye, lojistik gibi girdi maliyetlerinde ortaya çıkması muhtemel artışlar ve beklentiler karşısında endişe etmeye başlamıştır.

ABD ve İsrail'in İran'a saldırıları sonrası üç ülke arasında başlayan savaş daha sonra Ortadoğu'ya yayılmıştır. Ortadoğu'da cereyan eden savaş çok kısa süre içinde dünya ticaretini etkilemeye başlamıştır. İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatması, bu boğazdan günlük geçen 21 milyon varil petrol ve 306 milyon metreküp sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) yani dünya petrol ticaretinin yaklaşık beşte birlik kısmının sevkiyatını durdurmuştur.

ABD ve İsrail'in İran'a yönelik başlatmış olduğu saldırı sonrası Brent petrolün varil başına fiyatı 72,6 dolardan biran da 79,4 dolara yükselmiştir. Ortadoğu'da savaşın uzun sürmesi halinde Brent petrolün varilinin 100 doları geçeceği ve hatta 150 dolarlara kadar yükseleceği konuşulmaktadır.

Ülkemiz petrol, doğalgaz, gübre, yem gibi ürünlerde tamamen olmasa da kısmen dışa bağımlı durumdadır. Petrol ve enerji maliyetlerindeki dünyada ortaya çıkan artış ülkemizde direk olarak girdi maliyetlerine ve dolayısıyla da tüketicilerimize yansımaktadır.

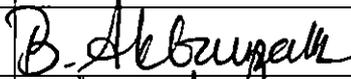
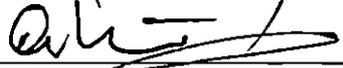
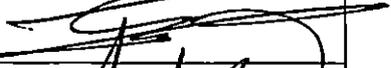
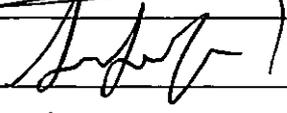
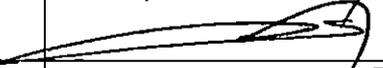
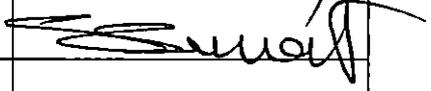
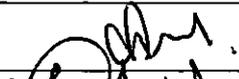
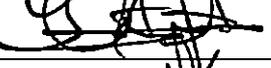
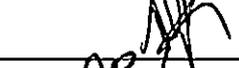
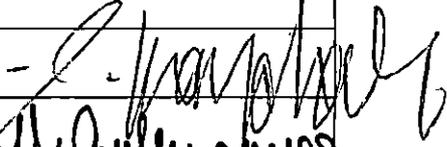
Ortadoğu'daki askeri gerilimin uzun sürmesi halinde ülkemiz, petrol, doğalgaz, gübre ve yem gibi ürünlerin tedarik zincirinde önemli sorunlar yaşayacaktır. Enerji piyasaları, ticaret yolları daha şimdiden etkilenmeye başlamış, bölgede istikrar bozulmuştur. Ülkemizin gübre tedarikinin büyük bir bölümü bugüne kadar başta İran olmak üzere bu rota üzerinden sağlanıyordu. Yaşanan savaşla birlikte bu rota kapanmıştır.

Özellikle üreticilerimizin verimi artırmak amacıyla kullandıkları üre ve amonyak gibi temel azot bazlı gübrelerin fiyatlarının hızla yükselmesi beklenmektedir. Zaten savaş öncesinde bile, hayvancılığın en önemli girdilerinden yem ve tarımsal üretimin yine en önemli unsurlarından gübreye hemen hemen neredeyse her ay zam yapılmaktadır.

Benzin ve motorin fiyatlarında tarife yine hemen hemen neredeyse her hafta değişmekte, yaşanan bu askeri gerilimle birlikte benzin ve motorin için yüksek zamlar beklenmektedir. Yüzde 5'lere varan yüksek zamların yapılacağıın konuşulduğu şu günlerde bile benzinin litre fiyatı 59,34 TL'ye motorin ise 61,50 TL'ye yükselmiştir. Akaryakıtta zam demek, ülkemizde iğneden ipliğe her ürüne zam demektir. Akaryakıt zammı zaten yüksek olan ve özellikle dar gelirliler için ulaşılamayan gıda ürünlerini, meyve ve sebzeyi tamamen ulaşılamaz hale getirecek.

Bu nedenle, ABD, İsrail ve İran arasında başlayan ve daha sonra Ortadoğu'ya yayılan savaşın ülkemizde tarım ve hayvancılık başta olmak üzere gıda fiyatları üzerindeki etkileriyle birlikte üreticilerimizin ve tüketicilerin yüksek fiyat artışları karşısında yaşayacakları sorunların ekonomik anlamda tüm yönleriyle araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM içtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması yerinde olacaktır.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Hüsmen KIRKPINAR	İZMİR	
Burak AKBURAK	İSTANBUL	
Erhan USTA	SAMSUN	
Ayyüce Türkeş TAŞ	ADANA	
Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU	BURSA	
Adnan Şefik ÇİRKİN	HATAY	
Mehmet AKALIN	EDİRNE	
Mehmet Mustafa GÜRBAN	GAZİANTEP	
Metin ERGUN	MUĞLA	
Yüksel ARSLAN	ANKARA	
Rıdvan UZ	ÇANAKKALE	
Selcan TAŞÇI	TEKİRDAĞ	
Şenol SUNAT	MANİSA	
Yasin ÖZTÜRK	DENİZLİ	
Yavuz AYDIN	TRABZON	
Hasan TOKTAŞ	BURSA	
Ersin BEYAZ	İSTANBUL	
Lütfullah KAYALAR	YOZGAT	
Mustafa Cihan PAÇACI	İSTANBUL	